

Liina-Kaisa Tynkkynen
Sara Launio
Ulla Harjunmaa

25.10.2024

sosiaali- ja terveysministeriö

Kirjallinen lausunto etäkuulemistilaisuuteen 25.10.2024

Lausunto sairausvakuutuslain muutoksia koskevaan hallituksen esitykseen

Sosiaali- ja terveysministeriö järjesti 25.10.2024 etäkuulemistilaisuuden liittyen sairausvakuutuslain muutoksiin, jotka koskevat Kela-korvausten uudistamista. THL kiittää kutsusta kuulemistilaisuuteen ja mahdollisuudesta antaa myös kirjallinen lausunto. Koska THL ei ole voinut tutustua varsinaiseen luonnokseen hallituksen esitykseksi ja koska kirjallisen lausuntopyynnön jättämisen aikataulu oli hyvin lyhyt, joutuu THL ottamaan kantaa esitettyihin muutoksiin jossain määrin puutteellisin tiedoin.

THL totesi aiemmassa lausunnossaan (THL/2220/4.00.00/2024) että se pitää monikanavaisen rahoitusjärjestelmän vahvistamista pääosin epätarkoituksenmukaisena. THL pitää kuitenkin hyvänä, että lausuntopalautetta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 2 ja 3 luvun muuttamisesta on kuultu ja esitystä muutettu sen pohjalta.

Kaiken kaikkiaan THL korostaa, että korvausten nostamisen osalta tulisi selkeästi pystyä osoittamaan, että ne parantavat vaikuttavien ja tarpeenmukaisten terveydenhuollon palveluiden saatavuutta. Nykyisessä terveydenhuollon kustannuspaineessa on erityisen tärkeää, että julkisella rahoituksella ei synnytetä sellaista palveluiden kysyntää, jolla ei ole merkittävää vaikutusta väestön terveyteen ja hyvinvointiin.

THL pitää kannatettavana, että esitykseen sisältyy ehdotukset eri ammattiryhmien työn monipuolisemmasta hyödyntämisestä ennaltaehkäisevän työn ja varhaishoidon osalta (suuhygienistien ja fysioterapeuttien suoravastaanotot). Tällä hetkellä Kela-korvauksen saaminen esimerkiksi yksityisen suuhygienistin hoidosta vaatii

Liina-Kaisa Tynkkynen
Sara Launio
Ulla Harjunmaa

25.10.2024

hammaslääkärin lähetteen ja käynnin hammaslääkärin vastaanotolla. Suuhygienistit vastaavat kuitenkin suuresta osasta suun terveydenhuollon ehkäiseviä palveluita. THL pitääkin suuhygienistin suorakorvausta kahdesti vuodessa kannatettavana ja tarkoituksenmukaisena ja arvioi, että se voi lisätä varhaishoitoa ja ennaltaehkäisevien palvelujen käyttöä, säästää palvelunkäyttäjän kustannuksia ja tukea ammattiryhmien välistä tarkoituksenmukaista työnjakoa. THL katsoo, että kokonaisuudessaankin suun terveydenhuoltoon kohdistuvat korotukset näyttäytyvät kannatettavina huomioiden suun terveydenhuollon huomattavasti muuta terveydenhuoltoa korkeampi asiakasmaksuosuus sekä julkisen sektorin jonotilanne. Samanaikaisesti tulee kuitenkin huolehtia, että muutokset eivät heikennä hyvinvointialueiden mahdollisuuksia resursoida ja kehittää suun terveydenhuollon palveluja.

Kela-korvauksia ehdotetaan korotettavan myös silmälääkärin ja gynekologien vastaanottopalveluiden osalta. THL katsoo, että korvausten nostot voivat olla perusteltuja siitä näkökulmasta, että esimerkiksi gynekologin vastaanottopalvelujen saatavuus julkisella sektorilla on heikkoa. Samaan aikaan tulisi kuitenkin tarkasti arvioida, millainen vaikuttavuus korvausten nostoilla on väestön terveyteen ja hyvinvointiin ja onko korvauksiin syytä säätää esimerkiksi samanlaisia korvausvälejä kuin nyt esitetään säädettäväksi hammaslääkärin tutkimusten osalta.

THL huomauttaa, kuten edellisessä lausunnossaankin, että Kela-korvausten nostosta hyötyisivät ennen kaikkea ne ihmiset, joilla on varaa maksaa omavastuuosuus lääkärinpalkkiosta sekä tarvittavasta diagnostiikasta ja jotka asuvat alueilla, joilla yksityisiä palveluita on tarjolla. Tältä osin korvausten nostolla ei välttämättä ole koko väestön tilannetta parantavia vaikutuksia. Kela-korvausjärjestelmään ei myöskään sisälly hintasääntelyä. Kuten edellisen esityksen vaikutusarvioissakin todettiin, yksityisellä sektorilla on merkittävää hinnoitteluvoimaa johtuen mm. markkinoiden keskittymisestä. THL huomauttaakin, että esitykseen sisältyy riski, että korvausten nosto ei koidu palveluiden käyttäjien eduksi vaan siirtyy palveluiden hintoihin.

Liina-Kaisa Tynkkynen
Sara Launio
Ulla Harjunmaa

25.10.2024

THL pitää kuitenkin kannatettavana, että hintakaton käyttöönottoa tullaan selvittämään Kela-korvausten kehittämisen seuraavassa vaiheessa.

THL huomauttaa, että hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä muodostavat suomalaisen sote-järjestelmän perusratkaisun. THL katsookin, että kaikkia järjestelmään tehtäviä uudistuksia on arvioitava suhteessa siihen, millainen niiden vaikutus on julkisen palvelujärjestelmän toimintaan sekä ihmisten palvelukokonaisuuksiin. THL huomauttaa, että järjestelmät eivät ole toisistaan irrallisia vaan eri osissa järjestelmää tehtävät ratkaisut vaikuttavat koko systeemiin. Hyvinvointialueet ja yksityinen sektori kilpailevat esimerkiksi samoista ammattilaisista. THL katsookin, että vaikutuksia esimerkiksi hyvinvointialueiden henkilöstön saatavuuteen tulisi arvioida huolellisesti.

THL katsoo, että seuranta ja arviointi on tärkeä osa Kela-korvausten kehittämistä ja huomauttaa, että arvioinnissa on tärkeää huomioida vaikutukset koko järjestelmään. Lisäksi THL haluaa kiinnittää huomion siihen, miten sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmää tulisi kehittää pitkällä tähtäimellä. Suomalainen terveystalouden politiikka on tällä hetkellä hyvin poukkoilevaa. THL katsookin, että kertaluontoisten ja pistemäisten ratkaisujen sijaan järjestelmää tulisi kehittää pitkäjänteisesti siten, että päätetyille ratkaisuille turvataan niin laaja-alainen poliittinen tuki kuin myös selkeä rahoitus.

Pääjohtaja

Mika Salminen

Johtaja

Piia Aarnisalo

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 3 pages before this page

Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende